

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

7ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 16 Οκτωβρίου 2020 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Σειραδάκης, Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου – Εισηγήτρια και Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 07.09.2020, Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1245/08.09.2020 της προσφεύγουσας με την επωνυμία «*****» και τον διακριτικό τίτλο «*****», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του ***** (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Της παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «*****» και τον διακριτικό τίτλο «*****», νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την ανωτέρω Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει, όπως ακυρωθεί η υπ' αριθμ. ***** της αναθέτουσας αρχής (ΑΔΑ *****) – κατ' αποδοχή του, από 20.08.2020 Πρακτικού «Δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών προσφορών» και του, από 25.08.2020, Πρακτικού οικονομικής αξιολόγησης των προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του υπόψη Διαγωνισμού – η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού Διαγωνισμού με τίτλο: «Προμήθεια γευμάτων για την σίτιση των μαθητών του *****», Κωδικοί cρν: *****, προϋπολογισμού 152.136,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 13%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής [με αρ. πρωτ. **** Διακήρυξη, Συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ: *****].

Με την Παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα ζητεί, όπως απορριφθεί καθολοκληρίαν η Προδικαστική Προσφυγή της ανωτέρω προσφεύγουσας και όπως διατηρηθεί η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία έγινε τεχνικά αποδεκτή η υποβληθείσα Προσφορά της, με συνέπεια να αναδειχθεί προσωρινός μειοδότης της υπό ανάθεση σύμβασης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ. *****, ποσού επτακοσίων εξήντα ευρώ και εξήντα οκτώ λεπτών 760,68€ αναλογούν Παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 07.09.2020, Προδικαστική Προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΑΕΠΠ 1245/08.09.2020 με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Α.Ε.Π.Π, όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, η ως άνω Προδικαστική Προσφυγή στρέφεται κατά πράξης που εκδόθηκε στο πλαίσιο δημόσιου, ανοικτού, ηλεκτρονικού Διαγωνισμού, συνολικού προϋπολογισμού 152.136,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 13%, ανώτερου του ορίου που θεσπίζεται στο άρθρο 345 του Ν. 4412/2016 για την καθ' ύλη αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π, ενώ επιπλέον θεμελιώνεται και η κατά χρόνο αρμοδιότητά της, όπως απαιτείται από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, τροποποιηθείσας της διάταξης, δυνάμει του άρθρου 43 παρ. 4 του Ν. 4487/2017 (Α' 116), δεδομένου ότι η αντίστοιχη διαγωνιστική διαδικασία εκκίνησε μετά τις 26.06.2017.

4. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής Προδικαστική Προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) Ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη Απόφαση της Ο.Ε της αναθέτουσας αρχής, με Θέμα: «Έγκριση πρακτικών Νο 1 και Νο 2 του Ανοικτού Ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την Προμήθεια γευμάτων για

την*****», αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου Διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις *****.

5. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε την με αριθμό ***** Προσφορά στον εν θέματι Διαγωνισμό, η οποία έγινε δεκτή (2^η σε σειρά κατάταξης), θεμελιώνει άμεσο, ενεστώς και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της εξεταζόμενης Προδικαστικής Προσφυγής. Το δε έννομο συμφέρον της θεμελιώνεται, εν προκειμένω, και στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον υπόψη Διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της Προσφοράς τους (***** κλπ).

Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, καθόσον με την υπ' αριθμ. ***** Απόφαση της Ο.Ε της αναθέτουσας αρχής, μη νομίμως έγινε δεκτή η Προσφορά του έτερου οικονομικού φορέα με την επωνυμία «*****», που συμμετείχε στον ένδικο Διαγωνισμό με αριθμό Προσφοράς ***** , μολοντί δεν καλύπτει τις απαιτήσεις της παρ. 2.4.3.2. στοιχείο ω) της επίμαχης Διακήρυξης.

Όπως ειδικότερα υποστηρίζει η προσφεύγουσα: *«[...] Στην κρισιολογούμενη υπόθεση, η επιτροπή διαγωνισμού πλημμελώς έκρινε ως επαρκή τον φάκελο δικαιολογητικών που προσκόμισε ο ανθυποψήφιάς μου, στο βαθμό που αυτός δεν πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις άδειας λειτουργίας της επιχείρησής του. Ειδικότερα, ο τελευταίος ως απαραίτητο δικαιολογητικά συμμετοχής για την τεκμηρίωση της από μέρους του κατοχής άδειας ίδρυσης και λειτουργίας εργαστηρίου τροφίμων, προσκόμισε τη με Αριθμ. πρωτ. ***** , με την οποία, αποφασίστηκε η χορήγηση σ' αυτόν ενιαίας άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας αορίστου χρόνου για εργαστήριο παρασκευής τροφίμων και ποτών - παραγωγής ειδών catering. Στα στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη για την έκδοσή της και ειδικότερα στο στοιχείο με αριθμ. 10, αναφέρεται η ***** απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όσων για την εν λόγω δραστηριότητα ισχύος μέχρι την 11-01-2016. Στο τέλος της ίδιας σελίδας (2) αναφέρεται επί λέξει ότι η άδεια αυτή χορηγείται με την επιφύλαξη της τήρησης των κειμένων διατάξεων που αναφέρονται στο σκεπτικό της απόφασης αυτής και με τους εξής όρους: α) ..., β)*

..., γ) Να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, για την μη πρόκληση ενοχλήσεων στους περίοικους, να τηρούνται τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του Π.Δ. 1180/1981 (ΦΕΚ 293 Α) και της εγκεκριμένης Μ.Π.Ε. την οποία υποχρεούστε να ανανεώσετε πριν τη λήξη της (ισχύει έως την 11-01-2016).

Με το αρκτικόλεξο Μ.Π.Ε. εννοείται η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, η τεκμαιρόμενη λήξη της οποίας χωρίς να ανανεωθεί στις 11-01-2016, καθιστά την ανωτέρω άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας μη σύννομη και ανίσχυρη. Διότι σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 36 ν. 3982/2011 «Η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εξακολουθεί να ισχύει προσωρινά και μετά τη λήξη της, μέχρι την έκδοση νέας ανανεωμένης ή τροποποιημένης απόφασης, εφόσον όμως η υπόχρεη επιχείρηση αιτηθεί εγκαίρως την ανανέωση ή τροποποίηση της απόφασης αυτής τουλάχιστον δύο μήνες πριν από τη λήξη της, υποβάλλοντας προς τούτο τα εκάστοτε απαιτούμενα δικαιολογητικά.» Από το σύνολο των προσκομιζόμενων εγγράφων, ουδόλως προκύπτει η προσκόμιση ανανεωθείσας απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ως έδει, και όπως επέβαλε το νομοθετικό καθεστώς που καταλαμβάνει την επίμαχη άδεια.

Αντ' αυτού, ο ανθυποψήφιος προσκόμισε την από 22-02-2016 υπογεγραμμένη από τον ίδιο υπεύθυνη δήλωση, τιτλοφορούμενη «ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ», η οποία ωστόσο, δεν δύναται να υποκαταστήσει την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, που τέθηκε ως όρος της επ' αόριστο εξακολούθησης της χορηγηθείσας άδειας. Εξάλλου, εν προκειμένω, αναλογική εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 2 της υπουργικής απόφασης *****, κατά το περιεχόμενο της οποίας, επιμέρους δικαιολογητικά μπορούν αντικατασταθούν από Υπεύθυνη Δήλωση του φορέα ότι τηρούνται οι προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας για καθένα από αυτά, δεν χωρεί εν προκειμένω, αφού η ως άνω κανονιστική διάταξη εφαρμόζεται μόνον στα πλαίσια της προαναφερόμενων διατάξεων περί γνωστοποίησης εγκατάστασης, οι οποίες ουδόλως τηρήθηκαν από την ανθυποψήφιο μου. Με άλλες λέξεις επιλεκτική εφαρμογή διατάξεων της εν λόγω νομοθεσίας δεν νοείται. Κοινώς η λήξασα απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ουδόλως δύναται να

υποκατασταθεί από την υπεύθυνη δήλωση περί τήρησης Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων, αφού για την ανανέωσή της προβλέπεται ειδική διαδικασία στο άρθρο 36 ν. 3982/2011 (παρ. 4), με αποτέλεσμα η επικαλούμενη από τον ανθυποψήφιο μου άδεια να μην είναι σε ισχύ, γεγονός που αναγκαίως άγει την προσφορά του σε αποκλεισμό. Εξάλλου, η διάταξη του άρθρου 48^Ε του ν. 4512/2018 περί παράτασης ισχύος αδειών, καταλαμβάνει τις άδειες που είναι σε ισχύ κατά τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου. Όμως, η έλλειψη ανανεωθείσας απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ή πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων ήδη από τις 11-01-2016, συνεπάγεται κατά νομική αναγκαιότητα την παύση ισχύος της επικαλούμενης άδειας ήδη από την ανωτέρω ημερομηνία, με αποτέλεσμα να μην εφαρμόζεται εν προκειμένω το άρθρο 48^Ε του ν. 4512/2018, το οποίο προϋποθέτει άδεια σε ισχύ.

Σε κάθε περίπτωση, ας σημειωθεί επικουρικώς ότι το αθεώρητο έγγραφο - υ.δ. των προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, φέρει ημερομηνία σύνταξης 22-2-2016, με αποτέλεσμα να αναφέρεται σε διατάξεις που έχουν υποστεί τροποποιήσεις από την ως άνω ημερομηνία και εντεύθεν και ως εκ τούτου η υπεύθυνη δήλωσή του παράγει για εκείνον δέσμευση τήρησης των αναγραφόμενων σ' αυτή και όχι των ισχυουσών διατάξεων. Τούτη η αιτίασή μου αποδεικνύεται αδιάσειστα από την εξής προκύπτουσα απόκλιση: ενώ με την Κ.Υ.Α. Αριθμ. οικ. ***** κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ως προς τη δέσμευση Ε2-2 του πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι ως ακολούθως: «Ε2-2 Τα υγρά απόβλητα της παραγωγικής διαδικασίας διοχετεύονται στο δίκτυο αποχέτευσης μετά από σχετική άδεια, ή συλλέγονται σε στεγανή δεξαμενή και οδηγούνται για περαιτέρω διαχείριση σε νομίμως λειτουργούντα και κατάλληλα αδειοδοτημένο φορέα, γεγονός που αποδεικνύεται από την ύπαρξη σχετικής σύμβασης», ωστόσο στο σώμα της εν λόγω υπεύθυνης δήλωσης τήρησης ΠΠΔ αναφέρεται ως προς την ίδια δέσμευση Ε2-2 το ουσιωδώς διαφορετικό κείμενο: «Τα υγρά απόβλητα της παραγωγικής διαδικασίας, όπως τα νερά έκπλυσης των παραγωγικών μηχανημάτων να διοχετεύονται στο δίκτυο αποχέτευσης μετά από σχετική άδεια ή να οδηγούνται

σε στεγανό βόθρο, εφόσον έχει εξασφαλιστεί η τελική τους διάθεση σε νομίμως λειτουργούντα φορέα», παραληφθείσας συνεπώς της επιβαλλόμενης διατύπωσης σε κατάλληλα αδειοδοτημένο φορέα, γεγονός που αποδεικνύεται από την ύπαρξη σχετικής σύμβασης.

Εκ των ανωτέρω τεθέντων, προκύπτει ότι ο προσωρινός ανάδοχος, παρά το γεγονός ότι λειτουργεί επαγγελματικό εργαστήριο, 1^οv επέλεξε να μην τηρήσει τη διαδικασία γνωστοποίησης εγκατάστασης κατά τις διατάξεις του άρθρου 19 του Ν.3982/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και του άρθρου 6 του ν. 4446/2016, ώστε να τύχουν εφαρμογής οι εν λόγω διατάξεις, αλλά να επικαλεστεί την άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας έτους 2006, 2^οv δεν διαθέτει αριθμό ΕΦΕΤ, όπως υποχρεούται σύμφωνα με την ισχύουσα κανονιστική νομοθεσία και 3^οv η άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης του, στερείται ενός εκ των αναγκαίων όρων εξακολούθησης ισχύος της, ήτοι την ανανέωση της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, η οποία ουδέποτε ανανεώθηκε νομοτύπως κατά παράβαση του άρθρου 36 παρ. 4 του ν. 3982/2011. Η εν λόγω έλλειψη καθιστά ανίσχυρη την επίμαχη άδεια, η οποία στερείται ενός εκ των νομίμων ερεισμάτων αρχικής έκδοσής της, δεδομένου ιδίως ότι η υπεύθυνη δήλωση (και δη αθεώρητη) περί τήρησης Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων δεν υποκαθιστά την ανωτέρω αναγκαία απόφαση. Τούτο συμβαίνει, αφενός διότι δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω η κανονιστική ρύθμιση που επιτρέπει την προσκόμιση υπεύθυνης δήλωσης περί τήρησης προβλέψεων της κείμενης νομοθεσίας αντί του απαιτούμενου δικαιολογητικού Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων αναλόγως της δραστηριότητας (η οποία θα εφαρμοζόταν μόνον στην περίπτωση τήρησης της διαδικασίας γνωστοποίησης εγκατάστασης) αφετέρου διότι σε κάθε περίπτωση η δέσμευση που γεννά για τον ανθυποψήφιό μου η παρατύπως προσκομισθείσα υ.δ. ΠΠΔ, δεν συμμορφώνεται με το περιεχόμενο της ισχύουσας κανονιστικής νομοθεσίας. [...]

6. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 7 του ΠΔ 39/2017, η ασκηθείσα Παρέμβαση κατατέθηκε εμπρόθεσμα

(18.09.2020), ήτοι, εννέα (09) ημέρες μετά την κοινοποίηση της Προδικαστικής Προσφυγής στις 09.09.2020 στους λοιπούς προσφέροντες, σκοπεύει δε στην απόρριψη της εν λόγω Προσφυγής, καθόσον η παρεμβαίνουσα προδήλως ευνοείται από τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης Απόφασης, με την οποία έγινε αποδεκτή η τεχνική της προσφορά της και αναδείχθηκε προσωρινός μειοδότης της προς ανάθεση σύμβασης και ως εκ τούτου, ασκείται παραδέκτως και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, κατ' ουσίαν από την Αρχή.

7. Επειδή, στην ασκηθείσα Παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι: «[...] Η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πάσχει ακυρότητας, καθώς ελλείπουν αρχικά οι τυπικές προϋποθέσεις παραδεκτού υποβολής της προδικαστικής προσφυγής και δη, η προϋπόθεση της έγκυρης υπογραφής. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα όλως παρατύπως υπέγραψε την κρινόμενη προδικαστική προσφυγή με ηλεκτρονική υπογραφή, η οποία όμως κατά το χρονικό διάστημα υπογραφής - καθώς και της υποβολής της τεχνικής και οικονομικής της προσφοράς για συμμετοχή στον παρόντα διαγωνισμό - είχε λήξει.

Ειδικότερα, εφαρμόζοντας τις οδηγίες της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου, όταν κανείς ανοίξει το επίμαχο έγγραφο της προσφυγής εμφανώς αναγράφεται το - προφανώς τυποποιημένο - μήνυμα «At least one signature has problems», δηλαδή, «Τουλάχιστον μία υπογραφή έχει πρόβλημα» και κάνει «κλικ» πάνω στην ορατή υπογραφή του υπογεγραμμένου εγγράφου pdf, βλέπει το παράθυρο «Signature Validation Status», δηλαδή, «Κατάσταση Επικύρωσης Υπογραφής». Στο σχετικό εικονίδιο αναγράφεται ρητώς «Signature Validity Unknown», δηλαδή, σε μετάφραση «η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη», το οποίο αποτυπώνεται τόσο σχηματικά, με ένα θαυμαστικό και, περαιτέρω, αναγράφεται «the signer's identity is unknown because it has expired or it is not yet valid» και κατωτέρω «The signature includes an embedded timestamp but it couldnot be verified», δηλαδή, σε μετάφραση «η ταυτότητα του υπογράφοντος είναι άγνωστη το πιστοποιητικό έχει λήξει ή δεν είναι πια έγκυρο» και εν συνεχεία «Η υπογραφή εμπεριέχει ενσωματωμένη χρονοσήμανση, αλλά δεν

μπορούσε να επιβεβαιωθεί». Ο χρήστης στη συνέχεια επιλέγει «Show signer's certificates, δηλαδή, «εμφάνιση πιστοποιητικών υπογράφοντος» και βρίσκεται στο περιβάλλον αναζήτησης «Certificate Viewer», δηλαδή, «πρόγραμμα αναζήτησης πιστοποιητικού». Όπως προκύπτει το πιστοποιητικό αναφέρει ως προς τη διάρκειά του «valid from : 2015/05/07 valid to : 2020/05/06».

Η ακυρότητα της ψηφιακής υπογραφής της προσφεύγουσας αποδεικνύεται ακόμα από το γεγονός ότι η ψηφιακή της υπογραφή δεν φέρει ασφαλή χρονοσήμανση (securetimestamp), καθώς η ημερομηνία και η ώρα της υπογραφής δεν προέρχεται από κάποιο πιστοποιημένο server, αλλά από το ρολόι του υπολογιστή του χρήστη. Το σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό και θα πρέπει να ελέγχεται πάντα, για να θεωρηθεί μία ψηφιακή υπογραφή έγκυρη. Για να ελεγχθεί κάτι τέτοιο, επιλέγουμε από το signaturepanel, με απλό κλικ στην υπογραφή που μας ενδιαφέρει. Έπειτα, από το κουμπί Option που βρίσκεται ακριβώς πάνω από την πρώτη υπογραφή, επιλέγουμε Show Singature Properties, όπου ως χρόνος επαλήθευσης της υπογραφής φέρεται η ημέρα και η ώρα του ρολογιού του υπολογιστή του εκάστοτε χρήστη (signature was validated as of the curent time) Και τούτο, διότι η χρονοσήμανση στην άκυρη ψηφιακή υπογραφή δεν συνδέεται με κάποιον ασφαλή server, αλλά απλώς με το ρολόι του υπολογιστή. Τα ανωτέρω προκύπτουν και από το προσαγόμενο με την παρούσα έγγραφο με τίτλο: «Οδηγίες εγκυρότητας ψηφιακής υπογραφής» από τη Διεύθυνση Διαφάνειας & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας (Οδηγίες εγκυρότητας υπογραφής.pdf).

Συνεπώς, η ψηφιακή υπογραφή δεν στηρίζεται σε εν ισχύ κι επομένως έγκυρο πιστοποιητικό, κατά τις κείμενες διατάξεις, με αποτέλεσμα η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής να ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής, κατά παράβαση του Νόμου και της διακήρυξης του διαγωνισμού (ιδέτε ΑΕΠΠ 667/2020, 683/2019, 757/2020). [...] Επειδή, εκ των διαλαμβανόμενων ανωτέρω στις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι κατά την έννοια των διατάξεων της διακήρυξης που έχουν προεκτεθεί, η προσήκουσα υποβολή προσφυγής, απαιτεί τη θέση επ' αυτής αποκλειστικά εγκεκριμένης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής με χρήση

εγκεκριμένων πιστοποιητικών, ήτοι ηλεκτρονικής υπογραφής πιστοποιούμενης από εγκεκριμένο πάροχο των σχετικών υπηρεσιών. Τούτο δε, προκειμένου να βεβαιώνεται η προέλευσή της, ότι δηλαδή τα παρεχόμενα στην προσφυγή στοιχεία και η εμπεριέχουσα σε αυτή υπεύθυνη δήλωση προέρχονται πράγματι από το πρόσωπο που φέρεται να υπογράφει την προσφυγή και να διασφαλίζεται κατά αυτό τον τρόπο η αυθεντικότητά της (ιδέτε ΑΕΠΠ 667/2020, 683/2019, 757/2020).

Για τον λόγο αυτόν, πλήρης και ολοκληρωμένη καθίσταται η ηλεκτρονική υπογραφή, μόνον εφόσον συνοδεύεται από εν ισχύ πιστοποίηση αυτής από εγκεκριμένο πάροχο, άλλως, ουδόλως υφίσταται ως τοιαύτη κατά την έννοια των προμνησθεισών διατάξεων. Η απαίτηση αυτή, συνιστά κατά τη διακήρυξη ουσιώδη όρο ως προς τον παραδεκτό τρόπο άσκησης της προσφυγής, η μη τήρηση του οποίου, συνεπάγεται την απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης (βλ. ΔΕφΠειρ. 163/2019, πρβλ Δ.Εφ.Θεσ/νίκης 49/2020, 130/2019), ακόμη και αν δεν υπάρχει οπτή μνεία περί τούτου στην οικεία διακήρυξη (βλ. ΔΕφΑΘ 136/2018). Εξάλλου, η Προσφεύγουσα πέραν από την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή κατέθεσε - κατά ευθεία παράβαση των όρων της Διακήρυξης - και την τεχνική και οικονομική της προσφορά, έχοντας ληγμένη ψηφιακή υπογραφή, επομένως, όλως παρατύπως. Για τον λόγο αυτόν, η Προδικαστική Προσφυγή της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί, ως απαραδέκτως ασκηθείσα. [...]».

8. Επειδή, στο με αρ. πρωτ. *****έγγραφο Απόψεων της οικείας αναθέτουσας αρχής, που εστάλη στην Αρχή σε σχέση με την υπό κρίση Προδικαστική Προσφυγή, μετά από μια σύντομη ανάλυση της επίμαχης διαγωνιστικής διαδικασίας, προβάλλονται αιτιάσεις ως προς το βάσιμο των επιμέρους ισχυρισμών της εν λόγω Προσφυγής.

9. Επειδή, στο άρθρο 360 («Δικαίωμα άσκησης προσφυγής») παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και στο άρθρο 3 («Δικαίωμα άσκησης προσφυγής») παρ. 1 του ΠΔ 39/2017 ορίζεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή

είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής». Αντιστοίχως, στο άρθρο 362 («Άσκηση προσφυγής - Άσκηση παρέμβασης») παρ. 1 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού. Σε περίπτωση που η διαγωνιστική διαδικασία δεν διενεργείται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται στην ΑΕΠΠ. Η προδικαστική προσφυγή περιέχει τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά της». Περαιτέρω, στο άρθρο 8 («Κατάθεση της προσφυγής») παρ. 3 του ΠΔ. 39/2017 ορίζεται ότι: «[...] 3. Η προσφυγή κατατίθεται στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού και κοινοποιείται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ. Ως ημερομηνία υποβολής της προσφυγής θεωρείται η ημερομηνία ηλεκτρονικής καταχώρισης αυτής στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού». Στο, δε, άρθρο 22 «Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες» (άρθρο 22 παράγραφοι 1- 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι «1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 36, όλες οι επικοινωνίες, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή, εκτελούνται μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου, των άρθρων 36 και 37 και του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α'....». Περαιτέρω, στο άρθρο 36 («Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία ΕΣΗΔΗΣ») του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ. 2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω

το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α΄ 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α΄ 44). 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών, β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και [...] 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν τη διαλειτουργική σύνδεση του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της Αρχής και τα πληροφοριακά συστήματα των αναθετουσών αρχών, και των πάσης φύσεως φορέων του δημόσιου τομέα, όπως το Γενικό Εμπορικό Μητρώο, το Μητρώο Δεσμεύσεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, τα σχετικά Μητρώα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΜΕΚ, ΜΕΕΠ,

κ.λπ.), του Προγράμματος ΔΙΑΥΓΕΙΑ του ν. 3862/2010 (Α' 112), όπως εκάστοτε ισχύει, το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα παρακολούθησης συγχρηματοδοτούμενων έργων, και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα που κρίνεται απαραίτητο για την παρακολούθηση των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς των φορολογικών ασφαλιστικών, δικαστικών και εισαγγελικών αρχών, καθώς, και με τα πληροφοριακά συστήματα της Ένωσης και άλλων κρατών-μελών». Τέλος, στο άρθρο 37 «Πολιτική ασφαλείας ΕΣΗΔΗΣ (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) παρ. 3 του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι : «3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β' 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω».

10. Επειδή, στο άρθρο 25 («Νομική ισχύς των ηλεκτρονικών υπογραφών») του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ (ΕΕ L 257 της 28.8.2014), ορίζεται ότι: «[...] 2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα

κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι: «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι: «1. [...] 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

11. Επειδή, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ, καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παροχών τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγηση της εγγυώνται για τα στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως

προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή.

12. Επειδή, στο άρθρο 2 («Ορισμοί») του ΠΔ 150/2001 (ΦΕΚ Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), ορίζεται ότι: «Για την εφαρμογή του παρόντος Διατάγματος νοούνται ως: 1. "ηλεκτρονική υπογραφή": δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. "προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή": ή "ψηφιακή υπογραφή": ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. "υπογράφων": φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. "δεδομένα δημιουργίας υπογραφής": μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. "διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 6. "ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής" ... 7. "δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής": δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. "διάταξη επαλήθευσης υπογραφής" ... 9. "πιστοποιητικό": ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. "αναγνωρισμένο πιστοποιητικό": πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος Ι και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11.

"πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης": φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. "προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής" ... 13. "εθελοντική διαπίστευση" ... Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: «1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

13. Επειδή, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι: α) ως «ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται ένα σύνολο δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας, ενώ ως «ψηφιακή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται εκείνη που συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του, έχει δημιουργηθεί με μέσα που ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται, με τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί επακόλουθη αλλοίωση των δεδομένων, β) για τη δημιουργία ψηφιακής υπογραφής απαιτείται ο υπογράφων να κατέχει διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των «δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής», για την επαλήθευση των οποίων απαιτείται η χρήση των «δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής» (κώδικες ή δημόσια κρυπτογραφικά κλειδιά) και η έκδοση ηλεκτρονικής Βεβαίωσης, ήτοι ψηφιακού πιστοποιητικού που συνδέει μονοσήμαντα τα «δεδομένα επαλήθευσης μιας υπογραφής» (ή δημόσιο κλειδί) με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο και επιβεβαιώνει την ταυτότητα του, εξασφαλίζει τη γνησιότητα του υπογραφόμενου κατ' αυτόν τον τρόπο εγγράφου, την ακεραιότητά του, την εμπιστευτικότητα και τη μη αποποίηση της ευθύνης του υπογράφοντος, γ) η ψηφιακή υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ήτοι ηλεκτρονική βεβαίωση που

εκδίδεται από «πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης» και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, ήτοι από διάταξη που διασφαλίζει, αφενός ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατ' ουσίαν μοναδικά και απόρρητα και δεν μπορούν με εύλογη βεβαιότητα να αντληθούν από αλλού, ενώ προστατεύονται αποτελεσματικά από το νομίμως υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησης τους από τρίτους και αφετέρου ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, τόσο κατά το ουσιαστικό όσο και κατά το δικονομικό δίκαιο, ενώ συνιστά μέθοδο απόδειξης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου. Επομένως, τα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν ασφαλή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εξομοιώνονται, από πλευράς έννομων συνεπειών, πλήρως, με τα ιδιοχείρως υπογεγραμμένα έγγραφα και αναπτύσσουν αυξημένη αποδεικτική δύναμη (άρθρο 445 ΚΠολΔ) και, εφόσον η γνησιότητα του περιεχομένου τους δεν αμφισβητείται, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον ψηφιακώς υπογράφοντα δ) τα πιστοποιητικά δημιουργίας ψηφιακής υπογραφής που έχουν εκδοθεί από φορέα παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους καλυπτόμενους από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική υπογραφή τομείς, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες πιστοποίησης, που παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, τα δε προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία συνάδουν με την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τα αντίστοιχα προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα. ε) ηλεκτρονικό έγγραφο είναι το σύνολο των δεδομένων, τα οποία, αφού εγγραφούν στο μαγνητικό δίσκο ενός Η/γ, αποτυπώνονται στη συνέχεια, κατά τρόπο αναγνώσιμο από τον άνθρωπο, στην οθόνη του Η/Υ ή εκτυπώνονται στον προσαρτημένο εκτυπωτή (print - out) και αποτελούν απεικόνιση της εγγραφής που έχει καταχωρηθεί στη μαγνητική επιφάνεια του σκληρού δίσκου του Η/Υ. Ως εκ τούτου, το εκτύπωμα (print - out) ενός ηλεκτρονικού εγγράφου αποτελεί

το πρωτογενές ηλεκτρονικό έγγραφο (ΑΠ 35/2011, 570/2010, 441 /2007, 1094/2006, 902/2006, 578/2005). Συνεπώς, έγγραφα που εκδίδονται ηλεκτρονικά, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, έχουν δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους (βλ. Δεφ.Θεσ/νίκης 26/2020, Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύνοψη).

14. Επειδή, το ΔΕΕ έχει χρησιμοποιήσει την έννοια «του ευλόγως ενημερωμένου και κανονικά επιμελούς συμμετέχοντα» σε διαφορετικά επίπεδα αξιολογικής κρίσης. Ειδικότερα, καταρχήν αναφορικά με την κρίση περί της ασάφειας ή μη όρου διακήρυξης έχει αναφέρει ενδεικτικά «Στη σκέψη 42 της αποφάσεως SIAC Construction (Υπόθεση C-19/00, EU:C:2001:553), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους διαγωνιζόμενους οι οποίοι είναι ευλόγως ενημερωμένοι και επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει αν ο ενδιαφερόμενος διαγωνιζόμενος αδυνατούσε όντως να κατανοήσει τα επίμαχα κριτήρια αναθέσεως ή αν πρέπει να θεωρηθεί ότι είχε τη δυνατότητα να τα κατανοήσει βάσει του κριτηρίου του ευλόγως ενημερωμένου διαγωνιζόμενου που επιδεικνύει τη συνήθη επιμέλεια» (βλ. Απόφαση ΔΕΕ της 12ης Μαρτίου 2015, C-538/13 (eVigilo Ltd) σκ. 54,55, πρβλ. Προτάσεις της Γενικής Εισαγγελέως, Eleanor Sharpston της 2ης Σεπτεμβρίου 2018, Υπόθεση C-375/17 (Stanley Int. Betting Ltd) σκ. 71). Περαιτέρω, η ως άνω έννοια υπεισέρχεται όταν το Δικαστήριο υπολαμβάνει συγκεκριμένη συμπεριφορά επιληφθέν επί συγκεκριμένης συμπεριφοράς υποψηφίου και δη επί ζητήματος γένεσης τελωνειακής οφειλής το ΔΕΕ έκρινε ότι: *«Συναφώς, αφενός, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έκφραση «όφειλαν εύλογα να γνωρίζουν», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 202, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση, του τελωνειακού κώδικα,*

αναφέρεται στη συμπεριφορά ενημερωμένου και επιμελή επιχειρηματία» [Απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011, Υπόθεση C-454/10 (Oliver Jestel) σκ.22, Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα, Michal Bobek, της 5ης Ιουλίου 2017, Υπόθεση C-224/16 (ΑΕΒΤΡΠ) σκέψη 71].

15. Επειδή, στο άρθρο 15 («Προδικαστικές Προσφυγές – Ενστάσεις») της υπ' αρ. *****Κ.Υ.Α. με Θέμα: «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» (ΦΕΚ Β' 3821/31-10-2017), ορίζεται ότι: «Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος, οι Προδικαστικές Προσφυγές του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και με βάση τα όσα προβλέπονται στο π.δ. 39/2017, κατατίθενται ηλεκτρονικά βάσει του τυποποιημένου εντύπου και μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του υποσυστήματος προς την Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτοντα Φορέα επιλέγοντας κατά περίπτωση την ένδειξη «Προδικαστική Προσφυγή» και επισυνάπτοντας το σχετικό έγγραφο σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσας. 1.2. Οι Αναθέτουσες Αρχές/Αναθέτοντες Φορείς μέσω της λειτουργίας της «Επικοινωνίας»: α. Κοινοποιούν την προσφυγή σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην περ. α της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016 και την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ. 39/2017. β. Ειδοποιούν, παρέχουν πρόσβαση στο σύνολο των στοιχείων του διαγωνισμού και διαβιβάζουν στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) τα προβλεπόμενα στην περ. β της παρ.1 του αριθμ. 365 του ν. 4412/2016 σύμφωνα και με την παρ. 1 του άρθρου 9 του π.δ. 39/2017. 2. Έως την έναρξη ισχύος των παρ. 7 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ενστάσεις ή προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργίας του υποσυστήματος «Επικοινωνία», συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα και επισυνάπτοντας το σχετικό έγγραφο σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portal Document Format (PDF), το οποίο φέρει εγκεκριμένη προηγμένη

ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8. Η Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτων Φορέας προβαίνει στην εξέταση των υποβληθέντων ενστάσεων ή προδικαστικών προσφυγών μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο υποσύστημα οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κείμενων διατάξεων για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων και των διαδικασιών της κατά περίπτωση αρμόδιας Αρχής. Ιδίως μέσω του υποσυστήματος: α. Πιστοποιημένοι χρήστες του αρμόδιου για την εξέταση της ένστασης ή προδικαστικής προσφυγής οργάνου προβαίνουν στη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των ενστάσεων ή προδικαστικών προσφυγών και συντάσσουν και υπογράφουν τα πρακτικά επί αυτών. β. Πιστοποιημένοι χρήστες της Αναθέτουσας Αρχής/ Αναθέτοντος Φορέα κοινοποιούν τις αποφάσεις επί των ενστάσεων ή προδικαστικών προσφυγών στους ενδιαφερόμενους Οικονομικούς Φορείς».

16. Επειδή, στο άρθρο 3.4. («Προδικαστικές Προσφυγές - Προσωρινή Δικαστική Προστασία») της επίμαχης Διακήρυξης (σελ. 33-34), ορίζεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, δικαιούται να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του. Σε περίπτωση προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι: (α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεομοιοτυπία ή (β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτόν αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Σε περίπτωση

παράλειψης, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης. Η προδικαστική προσφυγή κατατίθεται ηλεκτρονικά μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, επιλέγοντας κατά περίπτωση την ένδειξη «Προδικαστική Προσφυγή» και επισυνάπτοντας το σχετικό έγγραφο σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου Portable Document Format (PDF), το οποίο φέρει εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών») [...]».

17. Επειδή, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως

γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο, ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ. Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΕ Απόφαση της 18.10.2001, Υπόθεση C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, Απόφαση της 29.4.2004, Υπόθεση C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, Απόφαση της 10.5.2012, Υπόθεση C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκέψη 109 και επόμ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., ΔΕΕ Υπόθεση C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκέψη 28, και Υπόθεση C-6/05, Medipac-Καζαντζίδης, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής, καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου, αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μηκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

18. Επειδή, εκ των διαλαμβανόμενων ανωτέρω στις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, κατά την έννοια των διατάξεων της Διακήρυξης που

έχουν προεκτεθεί, η προσήκουσα υποβολή Προσφυγής, απαιτεί τη θέση επί αυτής αποκλειστικά εγκεκριμένης προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών, ήτοι ηλεκτρονικής υπογραφής πιστοποιούμενης από εγκεκριμένο πάροχο των σχετικών υπηρεσιών. Τούτο δε προκειμένου να βεβαιώνεται η προέλευσή της, ότι δηλαδή τα παρεχόμενα στην Προσφυγή στοιχεία και η εμπεριέχουσα σε αυτή υπεύθυνη δήλωση προέρχονται πράγματι από το πρόσωπο που φέρεται να υπογράφει την προσφυγή και να διασφαλίζεται κατά αυτόν τον τρόπο η αυθεντικότητά της. Έτσι, πλήρης και ολοκληρωμένη καθίσταται η ηλεκτρονική υπογραφή μόνον εφόσον συνοδεύεται από εν ισχύ πιστοποίηση αυτής από εγκεκριμένο πάροχο, άλλως ουδόλως υφίσταται ως τοιαύτη κατά την έννοια των προμνησθεισών διατάξεων. Η απαίτηση αυτή, συνιστά, κατά τη Διακήρυξη, ουσιώδη όρο ως προς τον παραδεκτό τρόπο άσκησης της Προσφυγής, η μη τήρηση του οποίου συνεπάγεται την απόρριψη της Προσφυγής ως απαράδεκτης (βλ. ΔΕφΠειρ. 163/2019, πρβλ Δ.Εφ.Θεσ/νίκης 49/2020, 130/2019), ακόμη και αν δεν υπάρχει ρητή μνεία περί τούτου στην οικεία Διακήρυξη (βλ. ΔΕφΑθ 136/2018). Επίσης, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του οικείου φακέλου, η ηλεκτρονικά υποβληθείσα προσφυγή φέρει ψηφιακή υπογραφή και ταυτόχρονα φέρει αντίγραφο σαρωμένο ιδιόχειρης υπογραφής. Ειδικότερα, εφαρμόζοντας τις οδηγίες της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου, όταν κανείς ανοίξει το επίμαχο έγγραφο της Προσφυγής εμφανώς αναγράφεται το - προφανώς τυποποιημένο - μήνυμα «At least one signature has problems», δηλαδή, «Τουλάχιστον μία υπογραφή έχει πρόβλημα» και κάνει «κλικ» πάνω στην ορατή υπογραφή του υπογεγραμμένου εγγράφου pdf, βλέπει το παράθυρο «Signature Validation Status», δηλαδή, «Κατάσταση Επικύρωσης Υπογραφής». Στο σχετικό εικονίδιο αναγράφεται ρητώς «Signature Validity Unknown», δηλαδή, σε μετάφραση «η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη», το οποίο αποτυπώνεται τόσο σχηματικά, με ένα θαυμαστικό και, περαιτέρω, αναγράφεται: «the signers identity is unknown because it has not been included in your list of trusted certificates and none of its parent certificates are trusted certificates» και κατωτέρω «The signature

includes an embedded timestamp but it could not be verified» δηλαδή, σε ελεύθερη μετάφραση «η ταυτότητα του υπογράφοντος είναι άγνωστη επειδή δεν έχει περιληφθεί στην λίστα των εμπίστων/εγκεκριμένων πιστοποιητικών και κανένα από τα γενεσιουργά πιστοποιητικά δεν είναι έμπιστα/εγκεκριμένα πιστοποιητικά» και εν συνεχεία, «Η υπογραφή εμπεριέχει ενσωματωμένη χρονοσήμανση, αλλά δεν μπορούσε να επιβεβαιωθεί». Ο χρήστης στη συνέχεια επιλέγει: «Show signers certificates, δηλαδή, «εμφάνιση πιστοποιητικού υπογράφοντος» και βρίσκεται στο περιβάλλον αναζήτησης «Certificate Viewer», δηλαδή, «πρόγραμμα αναζήτησης πιστοποιητικού». Όπως προκύπτει, το πιστοποιητικό αναφέρει ως προς τη διάρκειά του: «valid from: 2015/05/07 valid to: 2020/05/06». Συνεπώς, η ψηφιακή υπογραφή δεν στηρίζεται σε έγκυρο πιστοποιητικό, κατά τις κείμενες διατάξεις, αλλά έχει εκδοθεί από τον ίδιο τον υπογράφοντα. Συνεπώς, η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής, κατά παράβαση του νόμου και της Διακήρυξης του ένδικου Διαγωνισμού (βλ. Αποφάσεις Α.Ε.Π.Π με αριθμό 683/2019, 667/2020, 757/2020, 775/2020 κλπ).

19. Επειδή, επιπροσθέτως, στον διαδικτυακό τόπο της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου (https://www.aped.gov.gr/tehnika-themata/51-validity_check.html), υπάρχει υπερσύνδεση (link) που οδηγεί στην λίστα με τις εγκεκριμένες αρχές πιστοποίησης στην Ε.Ε. Ειδικότερα, ο έλεγχος της εγκυρότητας της υπό εξέταση ψηφιακής υπογραφής της Προσφυγής, που - κατά τα ειδικώς ορισθέντα στον ως άνω διαδικτυακό τόπο - γίνεται με ανάρτηση του ψηφιακά υπογεγραμμένου εγγράφου στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/tl-browser/#/search/file/1>, κατέδειξε ότι δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή υποστηριζόμενη από πιστοποιητικό διαπιστευμένου φορέα, καθώς δεν έφερε αποτέλεσμα αναφέροντας: «There is no result corresponding to the search».

20. Επειδή, όλως επικουρικός, το τυποποιημένο έντυπο της Προσφυγής (παρ. 13) περιέχει, μεταξύ άλλων, Υπεύθυνη Δήλωση με το κάτωθι λεκτικό «*Δηλώνω υπεύθυνα ότι όλα τα στοιχεία και όλες οι πληροφορίες που*

περιέχονται στην παρούσα Προσφυγή καθώς και όλα τα επισυνημμένα έγγραφα είναι αληθή και ορθά». Με το άρθρο, δε, 26 περ. γ του Ν. 1599/1986 «Σχέσεις Κράτους – Πολίτη κλπ διοικητικές διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 75), καταργήθηκε το ν.δ 105/1969 «Περί ατομικής ευθύνης του δηλούντος ή βεβαιούντος» και η παρ. 1 του άρθρου 8 του νόμου αυτού (1599/1986) όρισε ότι: «Γεγονότα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται με το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα έγγραφα του άρθρου 6, μπορεί να αποδεικνύονται ενώπιον κάθε αρχής ή υπηρεσίας του δημόσιου τομέα με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου ...». Επομένως, από τη γραμματική διατύπωση της ως άνω αναφερθείσας διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986, που αναφέρεται σε Υπεύθυνη Δήλωση του ενδιαφερόμενου προκύπτει με ενάργεια και χωρίς αμφιβολία, ότι την Υπεύθυνη Δήλωση πρέπει να την υπογράψει ο ίδιος ο δηλών και δεν επιτρέπεται η υπογραφή της από τρίτα πρόσωπα που είναι εφοδιασμένα με ειδικό ή γενικό πληρεξούσιο. Τούτο προκύπτει, πέρα από τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης αυτής και από τον σκοπό του νόμου που συνίσταται στη διευκόλυνση του διοικούμενου από τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και στην ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων του, με την ανάληψη, όμως, της ποινικής ευθύνης για τυχόν ανακρίβεια του περιεχομένου της Δήλωσης (άρθρο 22 παρ. 6 του Ν. 1599/1986). Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί από τη νομολογία, η ελληνική έννομη τάξη προϋποθέτει ανθρώπινη συμπεριφορά για την τέλεση ποινικού αδικήματος και ως εκ τούτου, νομικό πρόσωπο δεν δύναται να έχει ποινική ευθύνη, την οποία φέρουν μόνο τα φυσικά πρόσωπα (πρβλ Ε.Α. Σ.Τ.Ε. 1230/2009). Η ποινική ευθύνη συνιστά επομένως, προσωποπαγή ευθύνη φυσικών προσώπων. Ως εκ τούτου, βάσει της αρχής της τυπικότητας, αλλά και για λόγους υποχρεωτικής ταυτοποίησης του υπογράφοντος φυσικού προσώπου, προκειμένου να είναι εφικτή η επιβολή των έννομων συνεπειών του αδικήματος της ψευδούς δήλωσης έγκυρης υπογραφής της Προσφυγής από τον νόμιμο εκπρόσωπο, δεν είναι σύνομη η θέση απλής φυσικής εταιρικής υπογραφής (πρβλ. ενδεικτικά ΔεφΑθ. (ΑΣΦ) 200/2013, 618/2013, ΔΕφΠειρ (Ασφ.) 22/2013, ΣτΕ 3867/2015, ΕλΣυν Στ' Κλιμ. 86/2013, ΔΕφΚομ (Ασφ.) 7/2013, ΣτΕ (Ασφ.) 150/2011, 769/2011, ΣτΕ 1344/2010, 1415/2010). Κατά τα

ως άνω, η προσήκουσα υπογραφή του υποβάλλοντος την Προσφυγή αποτελεί ουσιώδες στοιχείο αυτής και συνδέεται με την εγκυρότητα της Δήλωσης (ΔεΦΑθ (Ασφ) 93/2013, ΣτΕ 2017/2010, ΕΑ ΣτΕ 234/2010, πρβλ. ΕΑ 736/2009, 938/2007).

21. Επειδή, έτι επικουρικότερα, στο άρθρο 10 παρ. 2 του Ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι: «Ο ενδιαφερόμενος μπορεί, μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, να υποβάλει την αίτηση του ή άλλο έγγραφο με μηχανικό μέσο. Στη συνέχεια όμως οφείλει να υποβάλει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3 και 11, το αργότερο μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας, έγγραφο που φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του και έχει όμοιο περιεχόμενο με αυτό το οποίο παρέλαβε, με το μηχανικό μέσο, η υπηρεσία». Έχει δε σχετικώς κριθεί ως προς τη νομοθετική πρόβλεψη μορφών ηλεκτρονικού εγγραφου τύπου (τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) προς κάλυψη των σύγχρονων συναλλακτικών αναγκών ως προς τη διακίνηση εγγράφων, ότι το ηλεκτρονικώς υποβαλλόμενο στην αρμόδια για την διεξαγωγή του διαγωνισμού υπηρεσία έγγραφο απαιτείται να φέρει, ως στοιχείο του κύρους του και, συνακολούθως, της σε αυτό περιεχόμενης δηλώσεως βουλήσεως, την υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου του εκδότη του νομικού προσώπου (ΣτΕ ΕπΑν 442/2002). Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω ουδέποτε υποβλήθηκε στο πρωτόκολλο της Α.Ε.Π.Π από την αιτούσα έγγραφο Προδικαστικής Προσφυγής φέρον πρωτότυπη ιδιόχειρη υπογραφή (βλ. ΔΕΦΑθ 319/2019).

22. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, δεν τίθεται ζήτημα δυνατότητας εκ των υστέρων κλήσεως της προσφεύγουσας για παροχή διευκρινίσεων πρωτίστως διότι το κανονιστικό πλαίσιο του παρόντος Διαγωνισμού δεν προβλέπει άλλο τρόπο υπογραφής του εγγράφου της Προδικαστικής Προσφυγής, πλην της κατάθεσης αυτής ηλεκτρονικά και ψηφιακά υπογεγραμμένης και ως εκ τούτου, δεν είναι επιτρεπτή η υποβολή της βάσει διαφορετικών προϋποθέσεων από τις

οριζόμενες στον νόμο και στη διέπυσα τον επίδικο διαγωνισμό Διακήρυξη (βλ. ΔΕφ.Θεσ/νίκης 26/2020).

23. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, παρέλκει, ελλείπει αντικειμένου, η εξέταση της ασκηθείσας Παρέμβασης, καθόσον σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016 αναφορικά με την ενώπιον της Α.Ε.Π.Π άσκηση Παρέμβασης, σαφώς αναγράφεται ότι ασκείται για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης με την Προδικαστική Προσφυγή πράξης, αποσκοπεί ειδικότερα, στην απόκρουση της Προδικαστικής Προσφυγής και των λόγων που προβάλλονται με αυτήν.

24. Επειδή, εκ των ως άνω προκύπτει ότι η εν λόγω Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί και η ασκηθείσα Παρέμβαση.

25. Επειδή σε συνέχεια των ανωτέρω, το Παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (βλ. άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Απορρίπτει την Παρέμβαση.

Διατάσσει την κατάπτωση του προσκομισθέντος Παραβόλου (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του ΠΔ 39/2017).

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 16 Οκτωβρίου 2020 και εκδόθηκε στις 30 Οκτωβρίου 2020 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Μιχάλης Π. Σειραδάκης

Ελένη Λεπίδα